

[Niels Frederiksen.]

ikke, hvorledes man kan fremsætte saadanne Overdrivelser, at det skulde være en Besiddelsesform, der var saa utryk, at det kunde forurolige en Mand i hans Dødsstund, fordi han kunde være udsat for Overgreb og uretfærdig Bedømmelse og Behandling af de Myndigheder, han er undergivet. Hvis det ærede Medlem som Minister havde ment, at Loven maatte forstaas og administreres paa den Maade, saa har han forsømt sin Embedspligt ved at administrere ud fra den Forudsætning, at det var en Selvfølge, at Enken havde Ret til at blive boende i Bruget og føre dette videre, uden at nogen Myndighed havde noget som helst med det at gøre, saa længe hun svarede enhver sit. Og saa vil jeg gerne føje til, at hvis der ikke er andet i Vejen fra Oppositionens Side end, at man under Forhandlingerne om Lovforslaget under dets Gang gennem Tingene ønsker at lovfæste den Administrationspraksis, der paa alle Omraader er udvist fra Administrationens Side gennem de 10 Aar, der er gaaet, saa er jeg vis paa, at der ikke er et eneste Medlem af dette Ting, der har noget som helst at indvende derimod.

Paa samme Maade forholder det sig med Forkøbsretten. Det skal være noget saa forfærdende, at Staten har forbeholdt sig at gribe ind i særlige Tilfælde og benytte sin Forkøbsret. I de 10 Aar jeg har haft Æren af at administrere Loven paa Landbrugministeriets Vegne, er denne Forkøbsret aldrig gjort gældende, der er aldrig noget Menneske, der har tænkt paa det.

Derimod er der en anden Ting, som er gjort gældende administrativt, en Ting, der ligger paa et helt andet Omraade. Den Opfattelse har fundet Udtryk gennem Administrationen, at hvis man giver en Borger i Landet et Landbrug, et Hjem til Eje efter Loven af 4. Oktober 1919, og man, foruden at give ham Jorden mod at forrente Jordværdien til enhver Tid, giver ham et Byggelaan, der i sig indeholder et betydeligt Tilskud direkte i Penge, da er det enhver Administrations Pligt at paase, at dette Tilskud ikke kapitaliseres af Modtageren med det Resultat, at hans Afløser straks bliver prioriteret op til en saadan Højde, at Bruget ikke er i Stand til at give ham Vederlag for Arbejdet. Der har været en meget stor Margin i saa Henseende. De to første Aars Byggelaan gav et rentefrit Laan paa 10 200 Kr. med et Forrentningsbeløb af 6 000 Kr. i de vanskelige Byggeaar. Der lød jo Røster omkring i Landet om, at de Vilkaar var saa gunstige,

at de kunde kapitaliseres paa den Maade, at en nogenlunde velstillet Gaardmandssøn kom til en saadan Nybygger og sagde: Jeg vil give dig 10 000 Kr. for at flytte ud af Hjemmet, naar jeg saa overtager Laanet paa de samme Vilkaar, du har det til. Der brugte Administrationen den Fremgangsmaade, at man forhøjede Forrentningsbeløbet for at gaa ind paa at lade Laanet staa videre til næste Køber; man gik saa vidt, at man forlangte hele Beløbet forrentet, ja, man gik endda saa vidt, at man forlangte Laanet tilbagebetalt og tillige den Rentelettelse tilbagebetalt, som var givet Starteren som et Tilskud til Hjemmets Rejsning. Men det har jo slet ikke noget som helst med den Brugsform at bestille, det har kun med dette at gøre, at man af sociale Grunde ønskede at give billige Byggelaan til den, der vilde rejse et nyt Hjem, en ny Boplads, og dermed skabe Arbejde og Omsætning ogsaa for andre Borgere i Landet mod at faa et saadant Tilskud gennem Byggelaan.

Jeg synes derfor ikke, at man, hvis man gaar ind paa Realiteterne, kan finde Rodfæste for de skræmmende Advarsler, der fra Modstandere af denne Brugsform fremsættes under denne Debat. Men Kærnen i det hele er jo dette, at hvis man har den Opfattelse, at Livsnerven i dansk Landbolovgivning er dette, at Brugets Indehavere har den ubetingede og uindskrænkede Ret til at pantsætte lige saa meget, han vil, eller eventuelt til at tage saa stor en Pris af Efterkommeren, som han vil, en Pris, som mange medvirkende Faktorer i Samfundet er bestemmende for — ja, da maa man jo gaa Prioritetsejernes og Grundspekulanternes Ærinde i Lovgivningen, selv om den, der arbejder paa Danmarks Jord, kun ønsker at faa Rettigheder lovfæstet paa en saadan Maade, at han kan sige: Der sikres mig det Hjem, som jeg nu kalder mit, og Indtægten af den Dygtighed, jeg præsterer og giver Udtryk i mit Arbejde, men jeg har ingen Interesse i at indkassere til mig som pengelig Fordel det, som Samfundet ved sin Vækst og Trivsel og Ungdommens Dygtiggørelse skaber af Værdier indenfor vort Folk, og som altid bundfælder sig i stigende Priser paa Jord til Landbrug og Jord til Byggepladser.

Derfor forekommer det mig, at man med nogenlunde Sindsro kan se paa den voldsomme Kampopstilling, man tager mod de foreliggende Lovforslag fra Oppositionspartiernes Side. For hvem er det, man ønsker at føre Kampen imod? Ja, det ærede Medlem Hr. Pinstrup mindede jo om en historisk Begivenhed, som han, formentlig fordi det